

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح استفساریه در خصوص مواد (۶۳) و (۶۴) قانون اجرای
سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۶۷

تاریخ: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

طرح استفساریه در خصوص مواد (۶۳) و (۶۴) قانون اجرای
سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

تدوین، تنقیح و استخراج:

حسین فاتحی‌زاده

بازبینی و نظارت علمی:

مصطفی مسعودیان

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۶۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح استفساریه در خصوص مواد (۶۳) و (۶۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی

فهرست مطالب

مقدمه	۲
طرح استفساریه در خصوص مواد (۶۳) و (۶۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی	۳
نظر (نهایی) شورای نگهبان	۹

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساننامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساننامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساننامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

طرح استفساریه در خصوص مواد (۶۳) و (۶۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۱۰/۱۵

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۱۰/۲۵

موضوع استفساریه:

آیا تصمیمات شورای رقابت صرفاً در چهارچوب ماده (۶۳)^۱
قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون
اساسی قابل تجدیدنظر توسط هیئت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴)^۲

۱. ماده (۶۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵:

«ماده ۶۳- تصمیمات شورای رقابت به موجب ماده (۶۱)، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ به ذی‌نفع قابل تجدیدنظر در هیئت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴) این قانون است. این مدت برای اشخاص مقیم خارج دو ماه خواهد بود. در صورت عدم تجدید نظرخواهی در مدت یاد شده و همچنین در صورت تأیید تصمیمات شورا در هیئت تجدیدنظر، این تصمیمات قطعی است. تبصره- در مواردی که تصمیمات شورا، به تشخیص شورا جنبه عمومی داشته باشد، پس از قطعیت باید به هزینه محکوم علیه در یکی از جراید کثیرالانتشار منتشر شود.»

۲. ماده (۶۴) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵:

«ماده ۶۴- محل استقرار، ترکیب هیئت تجدیدنظر، شرایط انتخاب و نحوه تصمیم‌گیری در این هیئت به شرح زیر است:

- ۱- هیئت تجدیدنظر که در تهران مستقر خواهد بود، از افراد زیر تشکیل می‌شود:
  - الف- سه قاضی دیوان عالی کشور به انتخاب و حکم رئیس قوه قضائیه،
  - ب- دو صاحب‌نظر اقتصادی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و حکم رئیس جمهور،
  - ج- دو صاحب‌نظر در فعالیت‌های تجاری و صنعتی و زیربنایی به پیشنهاد وزیر صنعت، معدن و تجارت و حکم رئیس جمهور،
- ۲- اعضاء هیئت تجدیدنظر باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کار مفید و مرتبط باشند. سایر شرایط انتخاب اعضاء و همچنین ضوابط مرتبط با دوره تصدی اعضاء، اشتغال، عزل و رسیدگی به تخلفات اعضاء و نیز موقعیت شغلی و ضوابط استخدامی و حقوق و مزایای آنان به ترتیبی خواهد بود که در بند «ب» ماده (۵۳) و مواد (۵۵) و (۵۶) این قانون ذکر شده است.
- ۳- نحوه تصمیم‌گیری هیئت تجدیدنظر به شرح زیر است:

این قانون می‌باشد؟

پاسخ:

بلی، تصمیمات شورای رقابت صرفاً در چهارچوب ماده (۶۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی قابل تجدیدنظر توسط هیئت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴) این قانون می‌باشد.

الف - دیدگاه مغایرت

- به اعتقاد اعضای شورای رقابت، تصمیمات این شورا دو نوع است؛ اول، تصمیماتی با ماهیت جزایی و از جنس مجازات که در قالب ماده (۶۱)^۱ قانون اجرای

الف - تصمیمات هیئت تجدیدنظر منوط به تصویب اکثریت اعضاء آن است، ولی رأی تجدیدنظر در مورد تصمیمات ماده (۶۱) این قانون در عین حال باید متضمن موافقت حداقل دو عضو قاضی این هیئت باشد. ب- هیئت تجدیدنظر می‌تواند، امر تحقیق و بازرسی را به مؤسسات تخصصی و اشخاص حقیقی و حقوقی متخصص که طبق قوانین خاص تشکیل و احراز صلاحیت شده‌اند، ارجاع کند. ج- هیئت تجدیدنظر می‌تواند تصمیمات شورا را نقض یا عیناً تأیید یا حسب مورد آن را تعدیل یا اصلاح کند یا مستقلاً تصمیم دیگری بگیرد.

د- تصمیمات هیئت تجدیدنظر به شرح بند فوق قطعی و لازم الاجراء خواهد بود.

۴- هیئت تجدیدنظر می‌تواند طرفین دعوا را برای اداء توضیحات دعوت نماید و همچنین طرفین و یا وکیل آن‌ها بنا به تشخیص خود می‌توانند حضوراً یا با ارائه لایحه دفاعیه نسبت به ادای توضیحات در جلسه رسیدگی به پرونده مطروحه اقدام نمایند، در غیر این صورت هیئت با توجه به مدارک و مستندات مضبوط در پرونده، تصمیم مقتضی خواهد گرفت».

۱. ماده (۶۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵:

«ماده ۶۱- هرگاه شورا پس از وصول شکایات یا انجام تحقیقات لازم احراز کند که یک یا چند مورد از رویه‌های ضدرقابتی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون توسط بنگاهی اعمال شده است، می‌تواند حسب مورد یک یا چند تصمیم زیر را بگیرد:

۱- دستور به فسخ هر نوع قرارداد، توافق و تفاهم متضمن رویه‌های ضدرقابتی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون

۲- دستور به توقف طرفین توافق یا توافقی‌های مرتبط با آن از ادامه رویه‌های ضدرقابتی مورد نظر

۳- دستور به توقف هر رویه ضدرقابتی یا عدم تکرار آن

۴- اطلاع‌رسانی عمومی در جهت شفافیت بیشتر بازار

۵- دستور به عزل مدیرانی که برخلاف مقررات ماده (۴۶) این قانون انتخاب شده‌اند.

سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، اتخاذ می‌شود. این تصمیمات، در هیئت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴) قابل اعتراض است. دوم، تصمیمات ناشی از ماده (۵۸)^۱ قانون اخیرالذکر است که قطعی بوده و در هیئت تجدیدنظر قابل اعتراض نیست. به نظر می‌رسد این برداشت، مورد نظر قانون‌گذار نیست و جزء (الف) بند (۳) ماده (۶۴) نیز به عدم صحت آن دلالت دارد. توضیح آنکه تصمیمات شورای رقابت در قالب ماده (۶۱)، در هنگام بررسی در هیئت تجدیدنظر، باید موافقت دو عضو قاضی هیئت مزبور را به همراه داشته باشد. این نشان می‌دهد که هیئت تجدیدنظر دو نوع تصمیم‌گیری دارد: اول، تصمیمات ناظر به ماده (۶۱) و دوم، سایر تصمیمات است که در آنها

۶- دستور به واگذاری سهام یا سرمایه بنگاه‌ها یا شرکت‌ها که برخلاف ماده (۴۷) این قانون حاصل شده است

۷- الزام به تعلیق یا دستور به ابطال هرگونه ادغام که برخلاف ممنوعیت ماده (۴۸) این قانون انجام شده و یا الزام به تجزیه شرکت‌های ادغام شده

۸- دستور استرداد اضافه درآمد و یا توقیف اموالی که از طریق ارتکاب رویه‌های ضدرقابتی موضوع مواد (۴۴) تا (۴۸) این قانون تحصیل شده است از طریق مراجع ذیصلاح قضائی

۹- دستور به بنگاه یا شرکت جهت عدم فعالیت در یک زمینه خاص یا در منطقه یا مناطق خاص
۱۰- دستور به اصلاح اساسنامه، شرکت‌نامه یا صورتجلسات مجامع عمومی یا هیئت مدیره شرکت‌ها یا ارائه پیشنهاد لازم به دولت درخصوص اصلاح اساسنامه‌های شرکت‌ها و مؤسسات بخش عمومی

۱۱- الزام بنگاه‌ها و شرکت‌ها به رعایت حداقل عرضه و دامنه قیمتی در شرایط انحصاری
۱۲- تعیین جریمه نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، در صورت نقض ممنوعیت‌های ماده (۴۵) این قانون؛ آئین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرائم نقدی متناسب با عمل ارتكابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱. ماده (۵۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵:

«ماده ۵۸- علاوه بر موارد تصریح شده در سایر مواد، این شورا وظایف و اختیارات زیر را نیز دارد:

- ۱- تشخیص مصادیق رویه‌های ضدرقابتی و معافیت‌های موضوع این قانون و اتخاذ تصمیم در مورد این معافیت‌ها در خصوص امور موردی مندرج در این قانون
- ۲- ارزیابی وضعیت و تعیین محدوده بازار کالاها و خدمات مرتبط با مواد (۴۴) تا (۴۸)
- ۳- تدوین و ابلاغ راهنماها و دستورالعمل‌های لازم به منظور اجراء این فصل و دستورالعمل‌های داخلی شورا
- ۴- ارائه نظرات مشورتی به دولت برای تنظیم لوایح مورد نیاز
- ۵- تصویب دستورالعمل تنظیم قیمت، مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها و خدمات انحصاری در هر مورد با رعایت مقررات مربوط».

حضور دو عضو قاضی در تجدیدنظرخواهی ضرورت ندارد. بنابراین، تصمیمات خارج از ماده (۶۱) نیز در هیئت تجدیدنظر قابل اعتراض است. با توجه به اینکه مرجع سؤال کننده از مجلس نیز شورای رقابت بوده و با هدف عدم دخالت هیئت تجدیدنظر در همه تصمیمات شورای مزبور، چنین استفساری کرده است، به نظر می‌رسد از سیاق ماده (۶۱)، نظارت هیئت تجدیدنظر بر سایر تصمیمات شورای رقابت نیز استنباط می‌شود. از این رو هرچند طبق اصل (۷۳) قانون اساسی، شرح و تفسیر قوانین عادی در صلاحیت مجلس است، لکن به موجب نظریه تفسیری شورای نگهبان^۱، تزییق و توسعه قانون، تفسیر تلقی نمی‌شود. بنابراین چون نظر مجلس در این استفساریه، موجب خروج از حدود تفسیر و سبب توسعه قانون شده و این امر به نوعی، قانون‌گذاری جدید محسوب می‌شود، استفساریه مزبور مغایر با نظریه تفسیری فوق است؛ زیرا طبق این نظریه، در جایی که تفسیر در مقام رفع ابهام نبوده و از طرفی موجب توسعه قانون گردد، این موارد از دایره تفسیر خارج بوده و در حکم قانون‌گذاری جدید است.

- استفاده از لفظ «صرفاً»، هم در سؤال و هم در پاسخ استفساریه، به منظور محدود کردن و نفی حق تجدیدنظرخواهی در سایر تصمیمات شورای رقابت است. به عبارت دیگر، این لفظ، ظهور در انحصار دارد و بدین معنی است که هیئت تجدیدنظر، منحصرأ در خصوص تصمیمات ماده (۶۱) حق رسیدگی دارد. بر همین اساس این محدودیت، خروج از حیطه تفسیر بوده و به نوعی، قانون‌گذاری جدید محسوب می‌شود. بنابراین، استفساریه مزبور مغایر با نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان است.

- از ارائه مهلت بیست روزه برای اعتراض نسبت به تصمیمات ناشی از ماده (۶۱) شورای رقابت - مذکور در ماده (۶۳) - چنین استنباط می‌شود که برای سایر تصمیمات شورای مزبور، هیچ مهلتی برای اعتراض وجود ندارد و به عبارت دیگر، امکان تجدیدنظرخواهی نیست. بنابراین از آنجا که تفسیر مجلس موجب تزییق قانون

۱. نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰:

«۱- مقصود از تفسیر، بیان مراد مقنن است، بنابراین تزییق و توسعه قانون در مواردی که رفع ابهام قانون نیست، تفسیر تلقی نمی‌شود.

اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) شده، استفساریه مزبور، مغایر با نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۵۸۳ مورخ ۱۳۷۶/۳/۱۰ شورای نگهبان است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- آنچه که باید توسط شورای نگهبان مورد بررسی قرار گیرد، مشخص نمودن این موضوع است که تفسیر قانون عادی توسط مجلس، در چارچوب قانون اساسی انجام شده باشد. بنابراین، ورود به محتوای مواد (۶۴) و (۶۸)^۱ با موضوع اختیارات شورای رقابت، خروج موضوعی از وظیفه شورای نگهبان دارد. از این رو، استفساریه مزبور در حدود اختیارات مجلس بوده و مغایرتی با قانون اساسی ندارد.

- اگر در متن استفساریه، صرفاً تصمیمات ناظر بر ماده (۶۱) شورای رقابت، قابل تجدیدنظر اعلام می‌شد، به جهت خروج مجلس از حیطة تفسیر، مغایرت تفسیر مجلس با نظریه تفسیری شورای نگهبان واضح بود؛ زیرا این ابهام وجود داشت که هیئت

۱. ماده (۶۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵:

«ماده ۶۸- تکالیف و محدودیت‌های اعضای شورای رقابت، هیئت تجدیدنظر و کارکنان مرکز ملی رقابت به شرح زیر است:

۱- ممنوعیت شرکت در جلسات و تصمیم‌گیری در موارد موضوع ماده (۹۱) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی
تصمیماتی که بدون رعایت این بند اتخاذ شود و منجر به تحصیل منافی مستقیم و یا غیرمستقیم یا معافیت از تکلیفی برای عضو مربوط شود، باطل و فاقد اثر قانونی خواهد بود.
تبصره- چنانچه بنا به محدودیت فوق فرد یا افرادی از اعضای شورای رقابت یا هیئت تجدیدنظر از شرکت در جلسات شورا و تصمیم‌گیری منع شوند، شورای رقابت یا هیئت تجدیدنظر از مرجع معرفی کننده عضو مزبور، درخواست معرفی عضو جایگزین را برای رسیدگی به این موضوع می‌کند.

۲- وظیفه حفظ اطلاعات داخلی
اعضای شورای رقابت، هیئت تجدیدنظر و همچنین کارکنان مرکز ملی رقابت و هر شخصی که قبلاً در این سمت‌ها مشغول به کار بوده است، نباید اطلاعات داخلی بنگاه‌ها، شرکت‌ها یا اشخاصی را که در جریان انجام وظیفه یا به این مناسبت از آن‌ها اطلاع یافته‌اند، فاش کنند یا به طور مخفیانه از آن به نفع خود یا اشخاص دیگر بهره بگیرند.

۳- ممنوعیت اظهارنظر قبل از اتخاذ تصمیم
اعضای شورای رقابت و هیئت تجدیدنظر و نیز کارکنان مرکز ملی رقابت نباید قبل از اتخاذ تصمیم، درخصوص تخلفات بنگاه‌ها، شرکت‌ها یا اشخاص از مقررات این قانون به صورت کتبی یا شفاهی اظهارنظر کنند.»

تجدیدنظر حق ورود در سایر تصمیمات شورای رقابت را ندارد. لکن با توجه به اینکه در جزء (الف) بند (۳) ماده (۶۴) بیان شده که فقط تصمیمات ناشی از این ماده، با حضور دو قاضی از اعضای هیئت تجدیدنظر قابل رسیدگی بوده و در بقیه موارد نیاز نیست؛ این امر، حق تجدیدنظرخواهی برای سایر تصمیمات شورای رقابت را به رسمیت شناخته و از این رو، ذکر عبارت صدر ماده (۶۳)^۱ نافی این حق نیست. بنابراین، سایر تصمیمات شورای رقابت - خارج از حدود ماده (۶۱) - همچنان در هیئت تجدیدنظر قابل اعتراض بوده و بر همین اساس، استفساریه مزبور، از این جهت ایرادی ندارد.

ماده (۶۳) صرفاً حق تجدیدنظرخواهی در خصوص تصمیماتی که شورای رقابت در قالب ماده (۶۱) اتخاذ می‌کند را مقید به بیست روز کرده و به هیچ عنوان متعرض این حق نسبت به سایر تصمیمات شورای رقابت نشده است. این ماده در مقام بیان بوده و لذا نمی‌توان از مفهوم مخالف آن، عدم امکان تجدیدنظر نسبت به سایر تصمیمات شورای رقابت را استنباط کرد. از طرفی، سایر مفاد ماده (۶۴)، به‌ویژه بند (ج)^۲، حق تجدیدنظرخواهی نسبت به دیگر تصمیمات شورای رقابت را به رسمیت شناخته است. بنابراین، هیئت تجدیدنظر می‌تواند نسبت به سایر تصمیمات شورای رقابت نیز اظهار نظر کند و ماده (۶۳) نیز، تنها برای تجدیدنظر نسبت به برخی نظرات شورای رقابت، قید زمانی قرار داده است. ضمن آنکه می‌توان به جهت سکوت قانون، حق تجدیدنظرخواهی را به مراجع دیگر قانونی همچون دیوان عدالت اداری نیز برد. بنابراین استفساریه مزبور از این جهت فاقد اشکال است.

- آنچه از ماده (۶۴) برداشت می‌شود آن است که همه تصمیمات شورای رقابت به هیئت تجدیدنظر ارسال می‌شود. در هیئت مزبور نسبت به این تصمیمات، دو نوع نظر وجود دارد؛ اول تصمیمات ناظر بر ماده (۶۱) که باید با اکثریت قضات عضو هیئت (دو نفر از سه نفر)، رأی صادر شود. دوم سایر تصمیمات است که قیدی برای تجدیدنظر آنها وجود ندارد. بنابراین، از آنجا که تمام تصمیمات و دستورالعمل‌های شورای رقابت قابل تجدیدنظر است، مصوبه مزبور، باعث محدودیت در

۱. «تصمیمات شورای رقابت به موجب ماده (۶۱)، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ به ذی‌نفع قابل تجدیدنظر در هیئت تجدیدنظر موضوع ماده (۶۴) این قانون است».

۲. «ج- هیئت تجدیدنظر می‌تواند تصمیمات شورا را نقض یا عیناً تأیید یا حسب مورد آن را تعدیل یا اصلاح کند یا مستقلاً تصمیم دیگری بگیرد».

تجدیدنظرخواهی از تصمیمات شورای مزبور و در نتیجه، تضییق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) نیز نشده است. بنابراین مصوبه مزبور، فاقد ایراد است.

- در صورتی که مرجع لفظ «صرفاً» در متن استفساریه به هیئت تجدیدنظر اضافه شود، ایراد وارد است؛ زیرا باعث ایجاد محدودیت در تجدیدنظر نسبت به سایر تصمیمات شورای رقابت می‌شود؛ لکن لفظ «صرفاً» به تصمیمات شورای رقابت اشاره دارد، بدین معنی که تصمیماتی که شورای رقابت در چارچوب ماده (۶۳) و به عبارت دیگر، در قالب ماده (۶۱) اتخاذ می‌کند، طبق ماده (۶۴) قابل تجدیدنظر با حضور دو نفر قاضی است؛ اما تجدیدنظر سایر تصمیمات شورای رقابت، نیازی به رعایت این ضابطه و حضور اجباری دو قاضی عضو ندارد. بنابراین، استفساریه مزبور در مقام ایجاد محدودیت برای هیئت تجدیدنظر نیست و از این جهت ایرادی ندارد.

ج- دیدگاه ابهام

- هرچند دستورالعمل‌های شورای رقابت، در دیوان عدالت اداری قابل شکایت است؛ لکن با توجه به اینکه از لفظ «صرفاً» در متن استفساریه، انحصار در تجدیدنظرخواهی نسبت به تصمیمات شورای رقابت قابل استنباط است، این شورا می‌تواند دستورالعمل‌ها و تصمیمات خارج از ماده (۶۱) را حتی در دیوان عدالت اداری قابل شکایت و اعتراض نداند. به همین جهت، از آنجا که مشخص نیست این مصوبه امکان تجدیدنظرخواهی در دیوان عدالت اداری را به رسمیت می‌شناسد یا خیر، واجد ابهام است.

د- تصمیم شورا

مصوبه مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

مصوبه مجلس مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

---

۱. مندرج در نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۲۸۲۷ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۵ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود را ايفا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵۰۲۱ -
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir